

naar nogle ensartede Afgørelser er fulgt efter hinanden, er Interessen heri umiskendelig. Bortset derfra maa Oplysning om de overstemte Standpunkter og disses Begrundelse have Interesse hos alle, der beskæftiger sig med vedkommende Retsspørgsmaal, være sig videnskabeligt eller praktisk, derunder ikke mindst hos de procederende Sagførere. Paapegningen af, hvor langt Enigheden gaar, og paa hvilke Punkter man deler sig, giver Opmærksomheden det Stød, som behøves for at vække Interessen for en Uddybning af Spørgsmaalene, og uden en aktiv Indsats gaar Retserkendelsen ikke fremad. Det drejer sig jo sjældnere om at afgøre et ganske klart og skarpt afgrænset Princip, men om at slaa ind paa en Vej, der kan tænkes fulgt et kortere eller længere Stykke, f. Eks. naar det statueres, at i et foreliggende Tilfælde Sælgerens Ejendomsforbehold til en i Skib indsat Motor ikke kan gøres gældende over for en vis Panthaver, eller at en Mand, der kendte Forhandlerens Aftaler om Salg af „Mærkevarer“, handlede retstridigt ved at sælge disse til Underpris efter Tilintetgørelse af Kontrolnumrene paa Varen. Af Mindretallets Begrundelse kan der maaske, inden næste Sag med noget forskellige konkrete Omstændigheder kommer til Afgørelse, være taget Anledning til ved Argumentation eller Oplysninger at underbygge Mindretallets Standpunkt paa en Maade, der fører til en Standsning i Stedet for en Fortsættelse ad den paabegyndte Vej. Mindretalsbegrundelsen kan fremdeles oplyse Sagføreren om de Mangler i hans Procedure, der har berøvet ham Mindretallets Tilslutning, og derigennem virke vejledende for ham. Men ogsaa indadtil har Fremdragelsen af Mindretalsbegrundelsen Betydning. Det kræver umodsigelig Resignation af en Dommer, at hans Arbejdsresultat alene maa komme Rettens Medlemmer og ikke hele det juridiske Publikum til gode, og at Enhedsbegrundelsen udadtil giver ham Stillingen som solidarisk med et Standpunkt, han maaske efter Evne har søgt at bekæmpe inden for Retten. Men lad dette være. Fremstillingen af Mindretallets Standpunkt og Begrundelse vil indirekte kunne have en betydelig Virkning og er i Virkeligheden den bedste Garanti for, at Flertalsbegrundelserne gives saa fyldigt saa muligt og samtidig gives med al fornøden Forsigtighed. De skal jo danne Modvægt mod Mindretalsbegrundelserne og modtager Kontrol fra dem. Den endelige Fiksering og Modholden af disse kan eventuelt give Incitamentet til en ny Overvejelse inden for Flertallet, der uden dette ikke vilde være anstillet.

Naar der ikke er kommet til at foreligge et Flertal og der som Følge heraf intet kan meddeles som Enhedsbegrundelse, kan det kun være Spørgsmaalet, om der over for denne Begrænsning i Systemet formildende kan siges, at Situationen kun ganske undtagelsesvis indtræder. Naturligvis vil der i Regelen være et Flertal, men det modsatte skønnes dog ikke at kunne betegnes som en Sjældenhed. Her maa Præmisserne altsaa nøjes med nogle indholdsløse Vendinger, der reelt intet begrunder. I øvrigt foreligger der hyppigt Mellemtilfælde, der bliver henført til den første Gruppe, fordi der ganske naturligt saa vidt mulig søges givet en Enhedsbegrundelse. Hvis der f. Eks. er Spørgsmaal om Krænkelser af en Patentret, kan en Dommer have stemt for at underkende Paastanden herom, fordi han ikke vil give Patentet den paastaaede Rækkevidde, medens han i øvrigt heller ikke mener, at en vis Virksomhed er udøvet af den paastaaede Krænker. Naar andre nu som sikrere og lettere foretrækker den sidste Begrundelse og Flertal kan udkomme derved, vil denne blive brugt, medens dette ikke vil ske ved det modsatte System, hvorved der ogsaa var Mulighed for, at en Dommers Indtagelse af det nævnte mere principielle Standpunkt kunde foranledige andre til at klargøre deres Stilling dertil, medens omvendt Kollegialsystemets Postulat om, at der er et Flertal, kan virke afliggende paa Standpunkterne.

Modgrunden mod at forlade Kollegialsystemet er vel — foruden en mere overbærende Vurdering af Systemets tekniske Begrænsninger — navnlig en Henviisning til, at Retten gennem dette System udadtil virker med tærkere Evne til at bringe Ro om Sagen, idet den positive Viden om, at Sagens Afgørelse kun beror paa et lille Flertal, i Sammenligning med den blotte Adgang til at formode dette, skulde være et svækkende Moment for Tilliden til Retsplejen. Idet jeg bortser fra Straffesager, forekommer Rigtigheden heraf mig ikke overbevisende. For saa vidt som ogsaa Hensynet til Rettens Uafhængighed er betonet, har dette formentlig kun Hensyn til offentlig Stemmegivning. I det hele har Diskussionen næsten kun angaaet Kollegialsystemet, stillet over for den saakaldte offentlige Votering. Det forekommer mig at være af større Vigtighed, end man plejer at være opmærksom paa, at sondre mellem de forskellige Sider af den paatænkte Reform. En Omordning, der begrænsede sig til de foran berørte Forhold, vilde føre til Retsplejeudvalgets Forslag, der uden at foreskrive Ændringer i den bestaaende Ordning